

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, 26. juna 2024. godine
Ref.br.: MM 2460/24

SUPROTNO MIŠLJENJE

sudije

RADOMIR LABAN

slučaju br. KO157/23

Podnosilac

Vlora Dumoshi i 11 drugih poslanika

**Ocena ustavnosti odluke br. 08-V-583 Skupštine Republike Kosovo o
razrešenju članice Odbora Tela za razmatranje nabavki od 13. jula 2023.
godine**

Iskazujući na početku svoje poštovanje prema mišljenju većine sudija u ovom slučaju, koji su utvrdili većinom glasova da odluka [br. 08-V-583] Skupštine Republike Kosovo, od 13. jula 2023. godine nije u saglasnosti sa stavom 9 člana 65. [Nadležnosti Skupštine] i stavom 1 člana 142. [Nezavisne agencije] Ustava

Međutim, Ja kao sudija pojedinac imam suprotno mišljenje u vezi zaključka većine i sa mišljenjem većine se ne slažem . Ja smatram je sud bio u obavezi da odgovori na sve navode podnosioca zahteva i da iste konstatuje u dispozitivu presude jer samo dispozitiv presude obavezuje sve pojedince i pravna lica da isti poštuju.

Ja kao sudija se slažem sa činjeničnim stanjem kako je izneto i predstavljeno u presudi i isto činjenično stanje prihvatam kao tačno. Takođe, Ja kao sudija se slažem sa načinom kako su navodi podnosioca izneti i predstavljeni u presudi i iste prihvatam kao tačne.

Međutim, Ja se ne slažem sa pravnom analizom u vezi prihvatljivosti predmeta u jednom delu i stavom većine u vezi navoda podnosioca zahteva o povredi članova 3. [Jednakost pred zakonom], 24. [Jednakost pred zakonom], 32. [Pravo na pravno sredstvo], stavom 1. člana 65. [Nadležnosti Skupštine] kao i sa članom 142. [Nezavisne agencije] Ustava.(vidi Suprotno mišljenje sudije Radomira Labana u predmetu KO134/21 od 06 septembra 2023 godine, takođe vidi Podudarno mišljenje sudije Radomira Labana u predmetu KO139/21 od 16 juna 2023 godine.)

Zbog gore navedenog, a u skladu sa Pravilom 56 Poslovnika o radu Ustavnog Suda Ja ću u cilju što lakšeg i jasnijeg praćenja i obrazlaganja Mog suprotnog mišljenja **(I)** Opšte tvrdnje tvrdnje podnosioca o navodnim povredama **(II)** Izneti navode koji se odnosei na povredu stava 1. člana 65. [Nadležnosti Skupštine] Ustava **(III)** Izneti navode koji se odnose na povredu člana 142. [Nezavisne agencije] Ustava **(IV)** Izvršiti ocenu tvrdnji podnosioca u vezi navodnih povreda člana 65.9 i člana 142 Ustava **(V)** Izneti navode koji se odnosei na povredu članova 3. [Jednakost pred zakonom], 24. [Jednakost pred zakonom] i 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava **(VI)** izvršiti analizu prihvatljivosti u vezi sa odgovarajućim članovima **(VII)** Izneti zaključak u vezi sa navodnim povredama prava podnosioca zahteva

(I) Opšte tvrdnje podnosioca zahteva o navodnim povredama

1. Podnosioci zahteva navode da je osporena odluka Skupštine u suprotnosti sa članovima 3. [Jednakost pred zakonom], 24. [Jednakost pred zakonom], 32. [Pravo na pravno sredstvo], stavom 1. člana 65. [Nadležnosti Skupštine] kao i sa članom 142. [Nezavisne agencije] Ustava.

(II) Navodi koji se odnose na povredu stava 1. člana 65. [Nadležnosti Skupštine] Ustava

2. Podnosioci zahteva naglašavaju da je stavom 1. člana 65. Ustava propisano da Skupština usvaja zakone, rezolucije i druge akte opšte prirode, dok osporena odluka ima individualni karakter jer se njome povređuju individualna prava gđe Kimete Gashi time što je razrešena sa položaja članice Odbora TRN-a. Shodno tome, podnosioci zahteva tvrde da je Skupština prekoračila ovlašćenja utvrđena stavom 1. člana 65. Ustava, upravo zbog toga što su osporenom odlukom povređena individualna prava gđe Kimete Gashi.
3. U ovom kontekstu, podnosioci zahteva, između ostalog, ističu: *“Na osnovu ovoga, ova ustavna odredba nije mogla biti primenjena zbog toga što osporena odluka predstavlja individualnu odluku, odnosno nije ni opšti akt niti zakon, već je individualna odluka kojom su povređena prava gđe Kimete Gashi kao članice Tela za razmatranje nabavki. Osporena odluka je neustavna jer se ova odredba Ustava Republike Kosovo nije mogla primeniti na individualne akte,*

zbog čega je Skupština Republike Kosovo prekoračila svoje nadležnosti utvrđene članom 65. Ustava Republike Kosovo”.

4. Podnosioci zahteva naglašavaju da je u predlogu Vlade „navedeno da je gđa Kimete Gashi u suprotnosti sa važećim zakonom pokušala da dozvoli plasiranje insulina na tržište bez odobrenja za stavljanje u promet, usled čega bi bilo ugroženo javno zdravlje.“ Prema navodima podnosioca zahteva, povredu zakona u sudskim postupcima utvrđuju sudovi, a ne Skupština i ista se osporenom odlukom umešala u predmet koji je u nadležnosti sudova. U tom kontekstu, između ostalog, oni ističu da je „Odluka PSH. 397/409-122 Veća za razmatranje, Tela za razmatranje nabavki, od 11. oktobra 2022. godine podvrgnuta sudskoj kontroli pravnim sredstvima, a obe sudske instance su odbacile tužbu tužioca Ministarstva zdravstva, rešenjem A.br.2953/12022 Osnovnog suda u Prištini - Odeljenje za upravna pitanja, od 21. oktobra 2022. godine i rešenjem AA. br. 851/2023 Apelacionog suda Kosova u Prištini, od 09. februara 2023. godine. Dakle, rešenja su postala konačna. Stoga se postavlja pitanje, da li odluke Tela za razmatranje nabavki podležu sudskoj kontroli ili podležu kontroli Skupštine Republike Kosovo? Jer je ovom odlukom Skupštine Republike Kosovo u potpunosti ukinut pravosudni sistem Republike Kosovo kao posebna vlast, a Skupština Republike Kosovo se van nadležnosti utvrđenih ustavom (član 65. Ustava), umešala u stvari koje su u nadležnosti sudova.“
5. Podnosioci zahteva ističu sadržaj stava 4. člana 101. (Suspenzija i uklanjanje jednog člana TRN-a) Zakona br. 04/L-042 o javnim nabavkama Republike Kosovo, izmenjenog i dopunjenog Zakonom br. 04/L-237 i Zakonom br. 05/L-068 (u daljem tekstu: Zakon o javnim nabavkama): „Uklanjanje i suspenzija jednog člana TRN-a biće predmet istih propisa i postupaka navedenih u ovom zakona za članove RKJN”. U ovom kontekstu, podnosioci zahteva tvrde da osim toga što nedostaje procedura i obrazloženje razrešenja članice Odbora TRN-a, osporena odluka je zasnovana na „nepostojećoj“ zakonskoj odredbi.
6. Podnosioci zahteva takođe navode: „Primenjen je član 101. stav 4. Zakona br. 04/L-042 o javnim nabavkama Kosova u vezi sa trima zakonima o izmenama i dopunama osnovnog zakona (Zakonom br. 04/L-237, Zakonom br. 05/L-068 i Zakonom br. 05/L-068) koji zakoni ne predviđaju stav 4, tako da je Skupština svoju odluku zasnovala na nepostojećoj odredbi! [...] Iz osporene odluke se uopšte ne vidi u čemu se sastoji povreda profesionalne etike koja je povezana sa njenim dužnostima. Postavlja se pitanje kako je utvrđena ova okolnost - „Činjenica”?! koja predstavlja preduslov za primenu Zakona br. 05/L-092, člana 101. stav 4. Zakona”.

(III) Navodi koji se odnose na povredu člana 142. [Nezavisne agencije] Ustava

7. Podnosioci zahteva naglašavaju da je članom 142. Ustava utvrđena samo nadležnost Skupštine za osnivanje nezavisnih agencija kao ustavne kategorije, ali ne i razrešenje njihovih članova.

8. U ovom kontekstu, podnosioci zahteva, između ostalog, navode: *“Ova odredba sankcioniše postojanje nezavisnih agencija i način principijelnog rada kao ustavne kategorije i ništa drugo. Iz ove odredbe ne proizilazi nijedan ustavnopravni izvor za razrešenje bilo kog člana bilo koje nezavisne agencije. Osporena odluka je neustavna iz razloga što nije bilo moguće primeniti ovu odredbu Ustava Republike Kosovo, koja ne uređuje pitanje razrešenja nekog člana nezavisnih agencija, već sankcioniše samo njihovo postojanje kao ustavne kategorije. Prema tome, u osporenoj odluci je pogrešno primenjena i ova ustavna norma (član 142. Ustava)”*.
9. Podnosioci zahteva dalje navode: *“Samo je Zakonom br. 05/L-092, članom 101. stav 4. utvrđeno, citiram: “Pored onog što je predviđeno u stavu 3 ovog člana, Vlada predlaže Skupštini razrešenje predsednika ili člana TRN-a, ukoliko on/ona deluje suprotno profesionalnoj etici koja je povezana sa njegovom/njenom dužnošću”*.

(IV) Ocena tvrdnji podnosioca u vezi navodnih povreda člana 65.9 i člana 142 Ustava

10. Stav 9. člana 65. Ustava propisuje da Skupština vrši nadzor nad radom Vlade i drugih javnih institucija, koje, na osnovu Ustava i zakona, podnose izveštaj Skupštini.
11. Dana 10. maja 2023. godine, odlukom [br. 13/2024] Vlada je odlučila da predloži Skupštini razrešenje članice TRN-a, gđe. Kimete Gashi zbog *„povrede profesionalne etike“*. Nakon sednica održanih 10. i 17. maja 2023. godine, Komisija za budžet, rad i transfere je 10. jula 2023. godine odlučila je da preporuči Skupštini da ne usvoji predlog-odluke Vlade za razrešenje gđe. Kimete Gashi sa položaja članice TRN-a. Dana 13. jula 2023. godine, Skupština je odlukom [Br. 08-V-583] odlučila da se gđa. Kimete Gashi razreši sa položaja članice TRN-a. U transkriptu plenarne sednice Skupštine od 13. jula 2023. godine proizilazi da je glasanju učestvovalo šezdeset (61) poslanika, od kojih je pedeset osam (58) glasalo „za“ razrešenje gđe. Kimete Gashi, jedan (1) glas je bio „protiv“ i dva (2) „uzdržana“. Po završetku glasanja, Skupština je 13. jula 2023. godine usvojila osporeni akt [Br. 08-V-583], kojim se i zvanično potvrđuje razrešenje gđe. Kimete Gashi sa položaja članice TRN-a.
12. U ovom kontekstu, prvo naglašavam ulogu Skupštine u vršenju njene suštinske funkcije nadzora. U tom kontekstu, ističem da na osnovu stava 2. člana 4. [Oblik vladanja i podela vlasti] Ustava, Skupština vrši zakonodavnu vlast. Skupština vrši ovu funkciju na osnovu utvrđenih nadležnosti u članu 65. Ustava, uključujući nadležnost (i) da usvaja zakone, rezolucije i druge opšte akte, kako je utvrđeno u stavu 1. ovog člana; i (ii) da vrši nadzor nad radom Vlade i drugih javnih institucija, koje, na osnovu Ustava i zakona, izveštavaju pred Skupštinom, kako je utvrđeno u stavu 9. ovog člana. Obe ove nadležnosti Skupštine čine suštinu njene ustavne funkcije (vidi slučaj Suda KO134/21, podnosilac zahteva, Ramush Haradinaj i devet (9) drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo, presuda od 1. avgusta 2023. godine, stav 111).

13. Podsećam da je dvanaest (12) poslanika osporilo ustavnost osporene odluke Skupštine kojom je članica TRN-a razrešena, navodeći, između ostalog, da je (i) Skupština odlučila da razreši članicu TRN-a bez pravnog osnova; (ii) Skupština je razrešila članicu TRN-a zbog donošenja odluke odnosno vršenja njenih ovlašćenja kao članica TRN-a; (iii) Skupština je prekoračila svoja ovlašćenja utvrđena Ustavom, mešajući se u pravosudnu vlast jer su sudovi već odbili tužbu Ministarstva zdravstva, podnetu protiv odluke [P.SH. 397/409-122] Veća TRN-a od 11. oktobra 2022. godine; i (iv) osporena odluka Skupštine je u suprotnosti sa članovima 3. [Jednakost pred zakonom], 24. [Jednakost pred zakonom], 32 [Pravo na pravno sredstvo], stav 1. člana 65. stav [Nadležnosti Skupštine] kao i član 142. [Nezavisne agencije] Ustava.
14. Ističem da se gore navedeni navodi posebno odnose na prekoračenje nadzorne uloge Skupštine prema TRN-u, kao nezavisnom telu za razmatranje koje vrši ovlašćenja, funkcije i odgovornosti utvrđene zakonom za sprovođenje postupaka razmatranja nabavki. Stoga, u ovom kontekstu, Ja ću tretirati i razmotriti navode podnosioca zahteva, u okviru stava 9. člana 65. [Nadležnosti Skupštine] Ustava, budući da u suštini zahtev pokreće pitanja vršenja nadzorne funkcije Skupštine prema javnim institucijama, odnosno vršenje nadzorne funkcije prema TRN
15. Ističem da na osnovu stava 9. člana 65. Ustava, TRN o svom poslovanju izveštava Skupštini, i na osnovu Zakona o javnim nabavkama, TRN o svom poslovanju svake kalendarske godine odgovara Skupštini.
16. Dalje Ja sam razjasnio način rešavanja razrešenja članova TRN. S tim u vezi, na osnovu stava 4. člana 101. Zakona br. 05/092 o izmenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama, razrešenje predsednika ili člana TRN-a od Skupštine, može se izvršiti (i) na predlog Vlade, pod uslovom da (ii) je isti postupio suprotno „*profesionalnoj etici u vezi sa njegovim/ njenim dužnostima.*“
17. U ovom kontekstu, smatram da je osporena odluka u potpunoj saglasnosti sa ustavnim odredbama i da je zasnovana na procedurama utvrđenim zakonom i Poslovníkom Skupštine. Prema njima, osporena odluka je u neotuđivoj nadležnosti Skupštine, koja donosi odluke većinom glasova poslanika, kao što se i desilo u konkretnom slučaju.
18. Naglašavam da osporena odluka kao odlučivanje spada u delokrug rada Skupštine na osnovu stava 1. člana 65. [Nadležnosti Skupštine].
19. Takođe smatram da je osporena odluka u saglasnosti i sa članom 142. [Nezavisne agencije] Ustava i u tom kontekstu naglašavam da : “ *Član 142. Ustava o nezavisnim agencijama predviđa način njihovog funkcionisanja, nadležnosti i odgovornosti uređene zakonom koji donosi Skupština.*
20. Prema tome, posebna odredba koja uređuje razrešenje i koja očigledno spada u kategorije funkcionisanja, nadležnosti i odgovornosti nezavisne agencije, utvrđuje se zakonom, kako je to u konkretnom slučaju utvrđeno. Dakle, postupak i proces su u potpunoj saglasnosti sa duhom i uputstvima člana 142. Ustava”.

21. Kada je reč o pravnom osnovu osporene odluke, Ja smatram da osporena odluka ima pravni osnov i da ovaj pravni osnov nije "nepostojeći" kako tvrde podnosioci zahteva, te ističe: *"Skupština je odlučila većinom glasova na osnovu predloga Vlade na osnovu člana 101. Zakona o javnim nabavkama, koji, osim nadležnosti Vlade za predlaganje, predviđa i obavezu i odgovornost Skupštine da odluči o predlogu. Shodno tome, pozivanje na član 101. Zakona o javnim nabavkama nije pozivanje na nepostojeći pravni osnov, kako pogrešno tvrde podnosioci zahteva, već predstavlja poštovanje zakona od strane Skupština koja je usvojila i ovaj Zakon o javnim nabavkama"*.
22. Na osnovu svega gore navedenog ja zaključujem da je skupština postupla u skladu sa članom 65 stav 9 kojim ima pravo da vrši nadzor nad agencijama i telima koje je sama formirala kao i da se u skladu sa članom 142 Ustava pozvala na odgovarajuće norme zakona odnosno na član 101 Zakona o javnim nabavkama odnosno stav 4. koji predviđa *"Pored onog što je predviđeno u stavu 3 ovog člana, Vlada predlaže Skupštini razrešenje predsednika ili člana TRN-a, ukoliko on/ona deluje suprotno profesionalnoj etici koja je povezana sa njegovom/njenom dužnošću."*
23. Ja smatram da nije posao Ustavnog suda da utvrđuje činjenično stanje u samom, predmetu dali je razrešenje članice TRN-a, gđe. Kimete Gashi stvarno došlo zbog *„povrede profesionalne etike“* kako je to navedeno u osporenoj odluci Skupštine, već da je to zadatak redovnih sudova u upravnom postupku posebno što se u ovom slučaju radi o pravnom aktu koji proizvodi posledice za pojedinca i nema erga omnes dejstvo.
24. Ja smatram da je zadatak Ustavnog Suda bio samo da utvrdi dali je u skladu sa članom 65 stav 9 Skupština imala pravo da vrši nadzornu funkciju, što u ovom slučaju nije sporno čak ni za podnosiocima, kao i da u skladu sa članom 65 i 142 Ustava, Ustavni sud utvrdi dali se Skupština prilikom donošenja osporenog akta pridržavala ustavom predviđenih procedura i pozvala na Zakonom propisan osnov za razrešenje prilikom donošenja osporene odluke.
25. Prema tome, u svetlu okolnosti ovog slučaja, ne radi se o prekoračenju nadležnosti Skupštine, niti njenom mešanju u domen rada nezavisnih institucija jer Skupština ima pravo da imenuje i razrešava članove TRN-a. To potvrđuje da je neosnovan navod podnosioca zahteva da je Skupština postupila u suprotnosti sa stavom (9) člana 65. i članom 142 Ustava jer je osporenom odlukom razrešila člana TRN-a zbog *„povrede profesionalne etike“* kao je to predviđeno članom 101 Zakona o javnim nabavkama.
26. Na osnovu svega gore rečenog ja smatram da je zadatak redovnih sudova da u upravnom postupku utvrde tačno činjenično stanje i zakluče dali je osporenom odlukom Skupština razrešila člana TRN-a zbog *„povrede profesionalne etike“* odnosno dali je došlo do povrede zakonskih normi koji propisuju postupak razrešenja. Na kraju krajeva gđe Kimete Gashi će svakako morati da vodi ovaj upravni postupak kako bi ostvarila svoja prava.

27. Ja smatram da novodi podnosioca zahtava se tiču povrede zakona o javnim nabavkama odnosno člana 101 stava 4 tog zakona i da su pitanja koja su pokrenuli pitanja zakonske prirode a da se tačno činjenično stanje treba utvrditi u administrativnom sporu saslušanjem ostalih članova TRN-a i utvrđivanjem tačnog činjeničnog stanja.
28. Shodno tome, Ja smatram da sadržaj osporenog akta nije u suprotnosti sa članovima 65(9) i 142 Ustava.

(V) Navodi koji se odnose na povredu članova 3. [Jednakost pred zakonom], 24. [Jednakost pred zakonom] i 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava

29. Podnosioci zahteva naglašavaju da je osporenom odlukom povređeno načelo jednakosti pred zakonom koje je zagarantovano članovima 3. i 24. Ustava zbog toga što je razrešena osoba samo jedna od članova, dok se panel za razmatranje TRN-a sastoji i od četiri (4.) druga člana.
30. S tim u vezi, podnosioci zahteva navode: *“U konkretnom slučaju je odlukom koja se osporava ovim zahtevom, Skupština Republike Kosovo povredila članove 3. i 24. Ustava Kosova, zbog toga što je razrešila samo jednu članicu Veća za razmatranje Tela za razmatranje nabavki, iako su i četiri druga člana Veća za razmatranje TRN-a apostrofiranih ovim zahtevom odlučila anonimno”*.
31. Podnosioci zahteva takođe naglašavaju da je osporenom odlukom povređeno pravo na pravna sredstva, zagarantovano članom 32. Ustavom jer *„nema nikakvog uputstva ili pouke za korišćenje pravnih sredstava.“*
32. S tim u vezi, podnosioci zahteva tvrde: *“Što se tiče forme osporene odluke, ista ne sadrži ni obrazloženje niti pouku o pravnom sredstvu, iako se radi o pravu građanina koji je nezakonito razrešen sa položaja koji se smatra radnim mestom [...] usled nepoštovanja forme povređena je odredba o ljudskim pravima i slobodama iz člana 32. Ustava”*.
33. Podnosioci zahteva tvrde: *“Kao rekapitulacija slučaja, razrešena osoba je kao članica Veća TRN-a, donela odluku u okviru svojih ovlašćenja i to ne predstavlja nikakav “pokušaj povrede zakona” jednoglasno sa članovima Veća, a koja odluka nije meritorna odluka jer je njome predmet vraćen na ponovno odlučivanje, a odluka je zasnovana na zakonu. Postavlja se pitanje, pošto je Skupština usvojila predlog Vlade, ispostavlja se da je razrešena osoba morala da odluči drugačije od svog profesionalnog ubeđenja, ali se ovo “drugačije” drži u tajnosti. Ovo ne predstavlja razrešenje zbog povrede etike, a to ne čini nezavisnost Tela za razmatranje nabavki, već naprotiv, pravnu nesigurnost lica zaduženih za javne poslove u donošenju odluka po zakonu”*.

(VI) Analiza prihvatljivosti u vezi sa odgovarajućim članovima

34. U pogledu uslova za ocenu ustavnosti “zakona” koji je usvojila Skupština i “odluke” koju je usvojila Skupština, u smislu člana 113.5, naglašava da se osporavanje ustavnosti zakona znatno razlikuje od osporavanja ustavnosti

odluke. Ova razlika se sastoji u činjenici šta određuje sadržaj akta, odnosno kakve su pravne posledice koje proizvodi akt Skupštine, odnosno da li sadržaj pisane norme akta Skupštine ima efekat erga omnes ili ima efekat na određenog subjekta (pojedince).

35. Dakle, ja smatram ono što Sud treba da oceni u vezi sa navodima podnosioca zahteva o povredi ljudskih prava iz Poglavlja II Ustava jeste pitanje kakve je pravne posledice proizveo osporeni akt Skupštine u svetlu okolnosti konkretnog slučaja, da bi dalje ocenio da li takvi navodi podnosioca zahteva pokrenuli ustavna pitanja iz člana 113.5 Ustava i da li se podnosioci zahteva legitimišu kao ovlašćene strane da pokrenu takve navode.
36. U ovom kontekstu, pozivam se i na praksu Ustavnog suda Republike Albanije, odnosno na Odluku istog br. 29/09, od 21. oktobra 2009. godine, sa podnosiocem: *Grupa od 30 poslanika Skupštine Albanije, preko koje je, između ostalog, traženo i da se poništi Odluka Skupštine [br. 190] od 16. juna 2008. godine, zbog nedavanja saglasnosti za imenovanje g. Z.P, za člana Vrhovnog suda. Da bi utvrdio svoju nadležnost, sud je procenio, da li je pred njim predmet ustavne kontrole akt normativnog karaktera i da li njegove namere pokreću pitanja sukoba nadležnosti između centralnih ili lokalnih organa. U svetlu okolnosti slučaja, predmetni sud je utvrdio: „Sud je ranije izrazio da u suđenjima apstraktne prirode nije nadležan da kontroliše dela individualne prirode. S obzirom da odluka Skupštine, koja je predmet preispitivanja, odražava volju Skupštine da ne da saglasnost za imenovanje člana Vrhovnog suda, Sud prihvata da ovaj akt ima individualni karakter. U ovim okolnostima, Sud smatra da nije nadležan da kontroliše odluku Skupštine br. 190, od 16.06.2008. godine. U zaključku, Sud zaključuje da se zahtev koji je pokrenula grupa od najmanje jedne petine poslanika (1/5) odnosio na poništenje odluke Skupštine br. 190 od 16.06.2008. treba ukinuti zbog nedostatka legitimiteta podnosioca zahteva i nenadležnosti ovog suda.*
37. Primećujem da navodi podnosioca zahteva da su osporenim aktom Skupštine povređena ustavna prava jednog člana odbora TRN-a koja su zagarantovana članovima 3. [Jednakost pred zakonom], 24. [Jednakost pred zakonom] i 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava Ustava, pokreću ustavna pitanja, ali ne i iz stava 5 člana 113. Ustava, u okolnostima konkretnog slučaja jer se osporeni akt kvalifikuje kao pravni akt individualnog karaktera i pogađa samo individualna prava članova Odbora TRN-a posebno.
38. Stoga, smatram da su razrešeni član Odbora TRN-a, u takvim okolnostima, je potencijalna žrtva povreda njihovih individualnih prava osporenim aktom. Samim tim, Sud se poziva na stavove 1 i 7 člana 113. [Jurisdikcija i Ovlašćene strane Ustava] koji propisuju da:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

[...]

39. U proceni kriterijuma o prihvatljivosti koji su propisani u stavu 1 člana 113. Ustava, ja ocenjujem da se podnosioci zahteva ne legitimišu kao ovlašćena strana da pokrenu pitanja povrede individualnih prava člana Odbora TRN-a, zagarantovana članovima 3, 24, i, 32, Ustava, putem apstraktne preventivne kontrole, što spada u oblast delovanja člana 113.5 Ustava.
40. U nastavku, podsećam da podnosioci zahteva tvrde da osporenom odlukom povređeno pravo na pravna sredstva, zagarantovano članom 32. Ustavom jer „*nema nikakvog uputstva ili pouke za korišćenje pravnih sredstava.*“ protiv osporenog akta Skupštine. Međutim, ocenjujem da se ovo ne treba razumeti apriori da su članovi Odbora TRN-a izuzeti kao pravna kategorija da iscrpe sva delotvorna pravna sredstva u redovnim postupcima protiv osporenog akta Skupštine, zato što isti direktno utiče na njihova ustavna prava.
41. U tom smislu, ja smatram da , na osnovu ustavnih normi, u svojoj praksi, i pozivajući se na načela koja su određena u ESLjP-u, podseća da naše zakonodavstvo ne predviđa izričito izuzeće ove kategorije pojedinaca koji vrše javne funkcije, da ne mogu tražiti sudsku zaštitu njihovih prava pred redovnim sudovima. Pored toga, njihovo pravo na efektivan oristup pravdi proističe iz Ustava, (vidi, na analogan način, ESLjP, slučaj Vilho Eskelinen i drugi protiv Finske, br. 63235/00, Presuda od 19. aprila 2007. godine, stav 62 i slučaj Suda KI214/21, sa podnosiocem Avni Kastrati, Presuda od 7. decembra 2022. godine, stav 125).
42. Takođe podsećam da Zakon br. 03/L-202 o Upravnim sporovima pruža pruža delotvorna pravna sredstva za rešavanje slučaja podnosioca zahteva. Samim tim, Sud prvenstveno naglašava da je sama svrha ZUS-a kao zakona, kako je utvrđena u članu 2. [Svrha] da obezbedi sudsku zaštitu prava i interesa fizičkih i pravnih lica i ostalih stranaka, kojima su prava i interesi prekršeni (i) individualnim aktima, ili (ii) postupanjem organa javne uprave. Član 3. stav 1.1 ZUS-a utvrđuje da organe javne uprave čine organi centralne uprave, dok stav 1.2 istog člana kvalifikuje kao upravni akt svaku odluku upravnog organa donetu nakon upravnog postupka u vršenju javnih ovlašćenja i koja direktno ili indirektno zadire u zakonom priznata prava, slobode ili interese fizičkih i pravnih lica. Pored odredbe kojom se propisuje svrha zakona, član 10 ZUS-a između ostalog, predviđa mogućnost pokretanja upravnog spora protiv akata za koje fizičko ili pravno lice smatra da je njima povređeno neko njegovo pravo ili pravni interes (vidi, KI214/21, citirano iznad, stavovi 115 i 116).
43. Smatralo bi se za odricanjem od njihovog ustavnog prava ako bi članovi Odbora TRN-a, pravo da zatraže sudsku zaštitu pred sudom, ostavili na milost i volju podnosioca zahteva, gde sudska praksa Suda i ESLjP-a tačno precizira da „svako ko smatra da je bilo nezakonitog mešanja u ostvarivanje njegovih/njenih građanskih prava i tvrdi da mu je ograničena mogućnost da ospori konkretan navod pred sudom, može da se pozove na član 31. Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLJP, pozivajući se na odgovarajuće pravo na “pristup pravdi” (vidi, KI214/21, citirano iznad, stav 107). S tim u vezi, članove odbora TRN_a nije niko sprečavao da se pozivajući se na član 31 Ustava i član 6.1 EKLjP-a, zatraže pristup

nadležnom građanskom sudu za rešavanje njihovog spora, koji ekskluzivno ulaze u oblast radnog odnosa.

44. Stoga, Ja smatram da navodi podnosioca zahteva da članovima odbora TRN_a, ne pruža efektivna sredstva da realizuju svoja građanska prava ne stoji i nije objektivno opravdan, jer nijedna zakonska i ustavna odredba ne sprečava članove Odbora TRN-a pravo da zatraže pravnu zaštitu njihovih prava u redovnom postupku, kako je to i propisano u članu 54 Ustava.
45. Dakle, na osnovu gore navedenog, Ja smatram da podnosioci zahteva nisu ovlašćena strana da bi osporili ustavnost osporenog akta, u vezi sa ljudskim pravima koja su zagaranтована iz poglavlja II Ustava, prema članu 113.5 Ustava, kao što i članovi Odbora TRN_a ne mogu biti oslobođeni ustavne obaveze da iscrpe sva delotvorna pravna sredstva predviđena zakonima na snazi u redovnom postupku, kako to zahteva stav 7. člana 113. Ustava.
46. Na takav način, ja smatram da zahtev podnosioca zahteva u vezi sa povredama individualnih prava članova Odbora TRN_a, zagaranтованиh članovima: 3. 24,i , 32, Ustava, ne ispunjava kriterijume o prihvatljivosti za dalje razmatranje merituma zahteva.

(VII) Zaključak u vezi sa navodnim povredama prava podnosioca zahteva

47. Na osnovu gore navedenog, i uzimajući u obzir razmatranja tvrdnji podnosioca u njegovom zahtevu:
- I. SMATRAM DA** je Sud trebao **DA PROGLASI**, zahtev prihvatljivim za meritorno razmatranje navoda podnosioca zahteva u vezi sa članom 65.9 [Nadležnosti Skupštine] i članom 142. [Nezavisne agencije] Ustava.;
 - II. SMATRAM DA** je Sud trebao **DA UTVRDI**, da odluka [br. 08-V-583] Skupštine Republike Kosovo, od 13. jula 2023. godine nije u suprotnosti sa stavom 9 člana 65. [Nadležnosti Skupštine] i stavom 1 člana 142. [Nezavisne agencije] Ustava .
 - III. SMATRAM DA** je Sud trebao **DA PROGLASI**, zahtev neprihvatljivim za razmatranje navoda podnosioca zahteva o povredi ustavnih prava članova Odbora Radio-televizije Kosova, zagaranтованиh članovima: 3. [Jednakost pred zakonom], 24. [Jednakost pred zakonom], 32. [Pravo na pravno sredstvo], Ustava
 - IV. SLAŽEM SE** sa zaključkom Suda **DA ODBIJE** zahtev podnosioca za uvođenje privremene mere;

Suprotno mišljenje podneo sudija;

Radomir Laban, sudija

Dana 22 maja 2024 godine u Prištini.

